

UDARBEJDET AF
CENTER FOR EJENDOMME
PARK OG VEJ 2023

BYENS TRÆER

DRIFTSPLAN FOR BY- OG VEJTRÆER
I FREDERIKSHAVN KOMMUNE 2023-33

2023
2033

FREDERIKSHAVN KOMMUNE

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning **1**

Status **2**

Træernes funktioner **5**

De juridiske rammer **9**

Retningslinjer for drift- og vedligehold **11**

Bilag **18**

INDLEDNING

Danmark er fra naturens hånd dækket af skov og træer, og menneskets bånd til træer er stærke, hvad enten det er ud fra et nytte- eller kulturelt perspektiv.

Selvom vi fysisk har flytte os længere væk fra naturen, og 85 procent af befolkningen i Frederikshavn Kommune bor i en by, så har vi taget træerne med os. I byerne giver træerne byen liv og karakter. Træerne skygger for solen, giver ly for blæsten, optager CO₂, opfanger skadelige partikler via bark og blade, skærmer for støj og dæmper stres. Vores byer er ikke kun bolig for mennesker. Træerne er med til at sikre, at naturen trives i byen, hvor træerne kan skabe en større artsrigdom, levesteder og støttepunkter for dyr og planter samt naturoplevelser helt tæt på.

Fascinationen ved træer er, at de kan blive gamle, og mange træer rundt i Frederikshavn Kommune har lagt bark til meget. De har været tilskuere til hele Frederikshavn Kommunes tilblivelse og udvikling, og er en del af vores DNA og indre landkort over byerne. Selvom træerne ikke lever evigt, skal vi værne og passe godt på dem vi har, så de kan pynte i vores byer og være med til at skabe nye minder og kulisse for de kommende generationer.

Vej- og bytræerne i denne driftsplan er Frederikshavn Kommunens og dermed alle borgers ejendom.

Formålet med driftsplanen er at give en status over by- og vejtræer, deres placering, prioritering og de gældende retningslinjer for drift og vedligehold af træerne, således at de kan blive forvaltet som den værdifulde ressource de udgør. Det gælder både i forhold til den økonomiske værdi træerne repræsenterer i forhold til indkøb, plantning og pleje, såvel som den mere indirekte værdi i forhold til udsmykningen i bybilledet, som tager tid at opbygge.

STATUS

Hvilke træer er omfattet af driftsplanen?

Driftsplanen omfatter alle træer der falder inden for nedenstående definition:

- *Enkelt- eller fritstående træer, der er placeret langs med offentlige veje, stier eller pladser og parker i byerne, hvor ejeren er Frederikshavn Kommune og driften varetages af Center for Ejendomme, Park og Vej.*

Planen vedrører således ikke træer eller buske, der indgår i andre helheder og funktioner såsom: skove, plantager, læbælter, krat eller andre samlede funktioner, hvor træernes værdi og funktion skal ses som helheden af træer.

Hvordan kategoriseres træerne i driftsplanen ?

Driftsplanen arbejder groft set med to kategorier af træer, der begge indeholder en række underinddelinger ift. til funktion og bevaringsværdi.

Vejtræer

Et vejtræ står sjældent alene, men er ofte en del af fx en allé eller en vejudsmykning langs en offentlig vej.

I denne plan defineres et vejtræ som:

- *Et enkeltstående (solitært) træ, der er placeret i umiddelbar nærhed af et offentligt vej- eller stianlæg, og som forsætligt er plantet mhp. på udsmykning, trafiksikkerhed eller lignende.*

Naturlig tilgroning i grøfter og offentlige arealer betragtes dermed ikke som vejtræer. De kan dog, hvor det er ønskværdigt, og der træffes et valg herom, indgå som by- og vejtræer, hvis det er foreneligt med den øvrige vejdrift.

Frederikshavn Kommune lavede en registrering af alle vejtræer i 2010 og har løbende ajourført disse. Vejtræerne udgør i alt ca. 4300 vejtræer fordelt på 55 forskellige arter (se bilag 1). Den hyppigste træart er spidsløn med ca. 1342 træer (31 procent) efterfulgt af røn og lind, der udgør henholdsvis 11 og 10 procent.

Træerne er for langt størstedelens vedkommende placeret i kommunens tre store byer: Sæby (1080), Frederikshavn (2332) og Skagen (271) langs offentlige veje og boligveje.

OVERSIGT OVER ANTAL VEJTRÆER

By	Antal vejtræer	By	Antal vejtræer
Frederikshavn	2332	Hulsig	23
Sæby	1080	Ålbæk	22
Skagen	271	Kvissel	18
Dybvad	130	Syvsten	13
Elling	114	Kilden	9
Strandby	113	Præstbro	7
Østervrå	64	Hørby	4
Haldbjerg	52	Voerså	3

Alletræer

I Frederikshavn Kommune findes der 16 veje, hvor "allé" indgår i vejnavnet. Det er ikke alle alléerne, der stadig har træer, da navnet kan være af historisk oprindelse og træerne fjernet tidligere.

De steder, hvor navnet signalerer allé, vil vi gøre en ekstra indsats for at leve op til navnet.

Udover at danne alleer kan vejtræer også have en generel indvirkning på de forskellige kvarterer eller indfaldsveje, afhængigt af træart og træernes alder m.m. samt trafikikkerhedsmæssige hensyn som ledelinjer eller for at understrege vejens forløb. Selvom sådanne forhold ikke indgår i registreringen endnu, vil der blive taget hensyn til det i driften træerne.

OVERSIGT ALLEER

Skagen	Tuxens Alle							
Frederikshavn	Sønderjyllands Alle	Rådhus Alle	Skøjte Alle	Rimmens Alle	Bornholms Alle	Weyses Alle	Skovalleen	Kong Christians Alle
Sæby	Skovalleen	Nordens Alle	Østeralle	Vesteralle	Strandalle	Jernbanealle	Barbras Alle	

Bytræer

Bytræer er træer, der vokser i byernes offentlige parker eller pladser. De kan være enkeltstående eller vokse i grupper. Fælles for bytræerne er, at de er etableret med henblik på udsmykning af det offentlige rum, en park, plads eller i enkelte tilfælde har overlevet byernes udvikling, og derfor er særligt gamle og bevaringsværdige.

Der findes ikke en fuldstændig registrering af bytræerne, da disse træer under normale omstændigheder ikke kræver en ligeså intensiv pleje som vejtræerne, da de står under nogle mere optimale fysiske forhold. Der anslås at være et sted mellem 500-750 træer i de offentlige parker og pladser, der falder inden for denne kategori. Vi vil arbejde på at få lavet en registrering af de særligt bevaringsværdige træer og arter i parkerne.

Gamle og ikoniske bytræer

Gamle træer er i kraft af deres alder og størrelse specielle, da de kan være mere end 100 år om at opnå disse dimensioner. Sunde gamle træer eller veterantræer, hvor de ikke udgør nogen risiko, har en særlig prioritet, da de er med til at give parker og byrum en særlig udsmykning og historisk præg. Disse træer vil også blive registreret i denne driftsplanperiode. Det er særligt træer som er kendemærker i vores byer, og findes i eksempelvis de gamle parker (Plantagen, Anlægget ved Sæby Å, Banehaven o.l.) eller de gamle stynede lindetræer ved Skovalleen i Sæby og den nordlige ende af Danmarksgade i Frederikshavn.

Fredede træer

Vores træer kan være fredede af flere årsager og i forhold til forskellig lovgivning eller administrative fredninger.

Naturbeskyttelsesloven, Frednings-nævnet eller bygningsfredningloven

Det er træer som er fredede træer gennem lovgivning. Fredning af træer anvendes kun i helt særlige tilfælde. I Frederikshavn Kommune er der ikke kendskab til fredede vej- og bytræer i inden for denne lovgivning. Der er eksempler uden for denne driftsplan som eksempelvis Bangsbofredningen.

Planloven

Træer kan også udpeges som bevaringsværdige i forbindelse med udarbejdelse af lokalplaner ift. eksempelvis alder, sundhedstilstand, størrelse, karakter, placering, klima og bymiljø, biodiversitet, kulturhistorie og oplevelsesværdi. Dette element har særligt vægtet højt i lokalplan-lægningen i Skagen, hvor der er udpeget mange hundrede bevaringsværdige træer i lokalplanerne for den historiske midtby. En del af disse træer indgår i denne driftsplan og fremgår af bilag 2. Træerne må gerne beskæres i normalt omfang, men kræver ofte en byrådsbeslutning, hvis de skal erstattes eller fældes. Erstatningstræer skal have en stammediameter på mindst 10 cm.

Politisk eller administrativ beslutning

Særligt karakteristiske, gamle, historiske eller sjældne træer kan også fredes administrativt i forhold til driften. Sådanne træer vil blive registreret og udpeget løbende i denne driftsplanperiode.

(fra lokalplanerne)

Bemærkelsesværdigt for Skagen bymidte er et stort antal markante træer og beplantninger. På trods af jordforholdene og det barske vejr er mange af træerne både gamle og sunde. Det er vigtigt for bybilledet, at man forsøger at bevare og pleje træerne så godt som muligt. Disse træer og beplantninger må ikke fjernes uden Byrådets godkendelse. Kriterierne for udpegningen har været af forskellig karakter, f.eks. markante træer af særlig stor betydning for bybilledet, veludviklede træer af særlig høj alder eller usædvanlig art, beplantninger, som i særlig høj grad harmonerer med den omgivende bebyggelse og beplantninger af historisk betydning for et område.

TRÆERNES FUNKTIONER

By- og vejtræernes funktioner er mange. Træerne giver konkrete nytteværdier som læ, CO2 lagring, skygge og levesteder for biologisk mangfoldighed. Herudover giver træerne en lang række herlighedsværdier som fred, ro, historie, stedidentitet, rumlighed, oplevelser m.v.

Træer og mennesker historisk set

Træer har altid været en del af det menneskelige bosætningsmønster. Mennesker har plantet træer tæt på boliger af hensyn til nytteværdien fra frugter og nødder eller af hensyn til læ, skygge eller overtro, som beskyttelse mod brand eller for at give lykke. Disse vaner er vokset med ind i byen, men træerne har haft en omskiftelig tilværelse i takt med byernes og samfundets udvikling. For bedre at forstå træers værdi, rolle og placering i dag, er det vigtigt at tage ved lære af denne udvikling, for dels at værdsætte det vi har, og dels for at forstå, hvordan vi kan bruge træerne i dag.

Træerne giver og tager

Det er velkendt, at træer giver byerne liv og karakter. De giver skygge for solen og ly for blæsten. Samtidigt optager de CO2, reducerer luftforureningen ved at opfange skadelige partikler, skærmer for støj og dæmper stress. På minussiden kommer grene i ofte i konflikt med bygninger og vejskilte, træer kan falde ned over vejen under storm eller deres rødder ødelægge kloakker, fliser og asfalt eller true trafik-sikkerheden langs vejene. Træer kan optage plads, koste parkeringspladser eller skabe splid mellem naboer og fremkalde allergi. Listerne for og imod er lange.

Sådanne for- og ulemper er ikke nye fænomener, men har været diskuteret siden slutningen af 1700-tallet, hvor de første træer som lind, elm, poppel og kastanje gjorde indtog i bybilledet.

Vejtræernes historie hænger sammen med vore veje og bilparks historie og udvikling. Herhjemme begyndte de første vejtræer at dukke op i slutningen af 1700-tallet efter tysk forbillede, og datidens diskussioner om træerne minder langt hen ad vejen om vor tids. Man roste beplantningerne, den smukke udsigt de gav og køligheden (skyggen) det gav de rejsende. Modsat var man samtidigt opmærksom på, at træerne optog plads langs vejene. Man var bekymret for om eksempelvis to kareter med læs kunne passere hinanden, og ellers som i dag bekymret for, om træerne ville skabe store jordforhøjninger, underminere vejen, gøre vejen mere fugtig, hindre solstrålerne og vindens tørrende effekt eller skabe faste punkter for flygende sne. Datidens bedre indsigt i naturforholdene affødet en sand række af bekymringer. Man var nervøs for om træerne ville vælte i storme, grene afbrækkes, træerne kunne fungere som ledere i tordenvejr, give dryp i lang tid efter en regn, skygge afgrøder på nordsiden af vejen, give rimnedfald om vinteren, og sidst men ikke mindst kunne plyndrere (røvere) skjule sig bag træerne. Derfor anbefaledes det også for en sikkerheds skyld at fælde skoven på begge sider af vejen "i et bøsseskuds længde". De mange bekymringer til trods, vandt vejtræerne i eftertiden frem.

Vejtræerne bliver farlige

Frem til starten af 1900-tallet levede vejtræerne en imidlertid god og fremgangsrig periode. Men med bilernes entré i starten af 1900-tallet, blev vejtræerne gjort til syndebukke og udråbt som farlige. Aviserne fra 1930'erne og frem til 1950'erne bugnede af dødsannoncer om biluheld.

Naturligt nok var en stor del af uheldene sket ved at køre ind i vejtræer. Hele 5,5 procent af de omkomne i trafikken kunne tilskrives uheld med vejtræer. Set med nutidens øjne skyldtes en stor del af uheldene formentligt blot vejenes beskaffenhed, manglende fartbegrænsninger og køretøjernes mangel på sikkerhedsudstyr. Ikke desto mindre blev der på den baggrund nedsat et udvalg af Ministeriet for Offentlige Arbejder i 1950 til at overveje beplantninger langs vejene. Konklusion herfra resulterede i nye vejregler og anbefalinger i forhold til vejtræerne. Var afstanden fra vejmidten til træerne ikke stor nok skulle træerne fældes, og man regnede med at ca. 70 procent af alle vejtræer skulle fjernes.

Betænkningen blev dermed en af nyere tids største fældning af vejtræerne. Hertil skal lægges, at brændselskrisen i efterkrigstiden også havde gjort et stort indhug i vejtræerne, da kommunalbestyrelser flere steder havde givet lov til at fælde hver andet træ til brændsel.

I hvor vid udstrækning fældningen af vejtræerne fremmede færdsels-sikkerheden må blive en trossag. For uanset vejtræernes forsvinden, så voksede antallet af trafikulykker de følgende år i takt med øget trafik og øget antal motorkøretøjer.

De sidste Vejtræer

langs Hovedvej 10 paa Strækningen fra Frederikshavn til Sæby forsvinder i disse Dage. De stod langs Vejstykket fra 2 Kilometerstenen og ind til Strandvejen, men Amtets Folk fælder dem i denne Tid. Ingen vil sørge over, at disse gamle, knortede Popler forsvinder — de var ofte til Gene for den moderne Vejtrafik med de store, brede Biler. Amtets Folk skærer paa Stedet de tykke Stammer i passende Længder, hvorefter de afgaar til en Fabrik for at omdannes til Eksportkasser og — Legetøj.

Øverst: Artiklen om de sidste vejtræer er fra Frederikshavn Avis 20. november 1957.

Nederst: Fra samme avis kunne man under billedet læse følgende: *Her i landet er man begyndt at fælde mange af de skønne vejtræer, da det har vist sig, at de er til stor gene for trafikken. Her på billedet er man i gang med at skære et sådant træ i stykker, og børnene elsker at være med til dette arbejde, og de skal også nok holde varmen*

En grøn bølge i Frederikshavn

Vejtræernes historie og udvikling i Frederikshavn har i grove træk fulgt landets tendenser. Sidst i 1800-tallet og op gennem 1900-tallet blev vejtræerne ryddet til fordel for vejudvidelser. Tidligere var der eksempelvis allétræer på Barfredsvej fra Vestergade til Rimmens Allé og på Parallelvej fra Rimmensgade til Skolegade. Der var også træer ved Jernbanegade, Kirkepladsen og Fladstrandsgade, Møllehus Alle og Gærumvej.

I midten af 1970'erne kom der imidlertid nye overskrifter: *"Plant et træ og lyt til fuglene"*, sådan lød overskriften i Vendsyssels Tidende den 24. april 1975, om det initiativ som Frederikshavn Kommune havde lanceret. Sammen med grundejere ønskede Frederikshavn Kommune at skabe en grønnere by ved at plante vejtræer. Gennem samarbejdet kunne grundejerforeninger få plantet vejtræer i græsrabatten imod, at de selv overtog pasningen og klipning af græsrabatterne.

Kampagnen blev startskuddet til mange af de vejtræer der findes i Frederikshavn den dag i dag. Der var stor interesse om at gøre Frederikshavn til en grøn by, som den angiveligt var i slutningen af 1800-tallet. Som en del af træplantningskampagnen blev der plantet mange spidsløn, eg og røn på eksempelvis:

- Absalonsvej
- Enighedsvej
- Esben Snarresvej
- Sankelmarksvej
- Hulda Lützensvej
- Otto Sverdrupsvej
- Dannevirkevej
- Borupsvej
- Diskovej
- Grundtvigsvej (Elling)
- Sønderjyllandskvarteret,
- Søborgvej

- Bindesbølvej
- Kragholmen
- Gustav Wiedsvej
- Johan Knudsensvej
- Holger Drachmanns Vej
- Lauge Kochs Vej

Som et kuriosum blev der også flyttet vilde rønnetræer fra Apholmen (Sindallund/fælleden) og til Harald Lundsgade og Jernbanegade for også at være med til at danne ramme om krudttårnet da det blev flytte i 1974.

Plant et træ og lyt til fuglene

Frederikshavn Kommune og grundejerne kan sammen skabe en grøn by og er begyndt på Absalonsvej

Frederikshavn Avis 24. april 1975. *Formand for Teknisk Udvalg Knud Uggerhøj siger tillykke med træerne til Laura Sand, som tog initiativ til træplantningen på Absalonsvej.*

By- og vejtræer i dag

Byrummet

Træer langs veje, i parker og på pladser har for langt størstedelens vedkommende den fællesnævner, at de er plantet ud fra et ønske om at gøre vejen, parken eller byen til et smukkere sted, skabe en grøn kontrast eller afdæmpende effekt på beton, asfalt og byggeri.

Mennesket er tæt knyttet til naturen, og træerne giver mulighed for at fastholde tilknytningen ved at give adgang til at opleve årstidernes skiften, træernes vækst og den natur der er tilknyttet træerne.

Arkitektonisk og rumligt kan træerne være med til at skabe sammenhæng i vejnettet og binde forskellige dele af et kvarter sammen gennem allétræer, forskønne nye boligområder, og være med til at give vores byer en mere levende sjæl, minder og historie omkring træerne. Den ofte lidt diffuse tilgang til træer og herlighedsværdi er de seneste gennem forskning blevet dokumenteret til ikke kun at være et spørgsmål om forskønnelse, men også at træerne via deres rum- og karakterskabende effekt, har en indvirkning på kvarterdannelsen og ejendomsværdien, hvor asfalt og brolægning ellers dominerer.

Menneskets mentale velvære er ikke længere et individuelt anliggende, men kan blive en stor samfundsmæssig udfordring. Her er særligt træernes positive indvirkning på folkesundheden kommet i fokus, da træerne har en positiv indvirkning på humøret og mindsker stress.

Naturen og klimaet i byen

Træer i byen giver liv og et bedre klima. Træer er i forhold til klimaet en vigtig del af kulstoffets kredsløb. Når mennesker, dyr eller motorer forbrænder ilt gennem vores livsprocesser eller maskiner udleder CO₂, optager træerne denne CO₂ igen og binder det i træets ved og tilvækst, samtidigt med, at træerne producerer ilt. Det er træer og planter der har dannet grundlaget for alt liv på jorden, så der er ikke noget underligt i, at træer i byerne forbedrer klimaet og luften.

Udover at forvandle CO₂ til ilt, absorberer træernes blade også andre mikropartikler og støv til gavn for luftkvaliteten. Træernes fysik giver samtidigt læ, skygge, sænker temperaturen, optager regnvand og øger fordampningen. Et gammelt ordsprog siger, at: "I skoven regner der to gange". Dermed menes, at træernes blade og kroner drypper lang tid efter den egentlige regn. I praksis betyder det, at træer virker absorberende, tager trykket af regnen, forsinker dens udledning til rendestene og brønde, og dermed reducerer muligheden for oversvømmelser.

Træerne og deres kroner danner også levesteder for alt fra biller til møl, myrer til flagermus, fugle, og egern. Det giver biodiversiteten i byen en mulighed for at blomstre og folk får mulighed for naturoplevelser helt tæt på

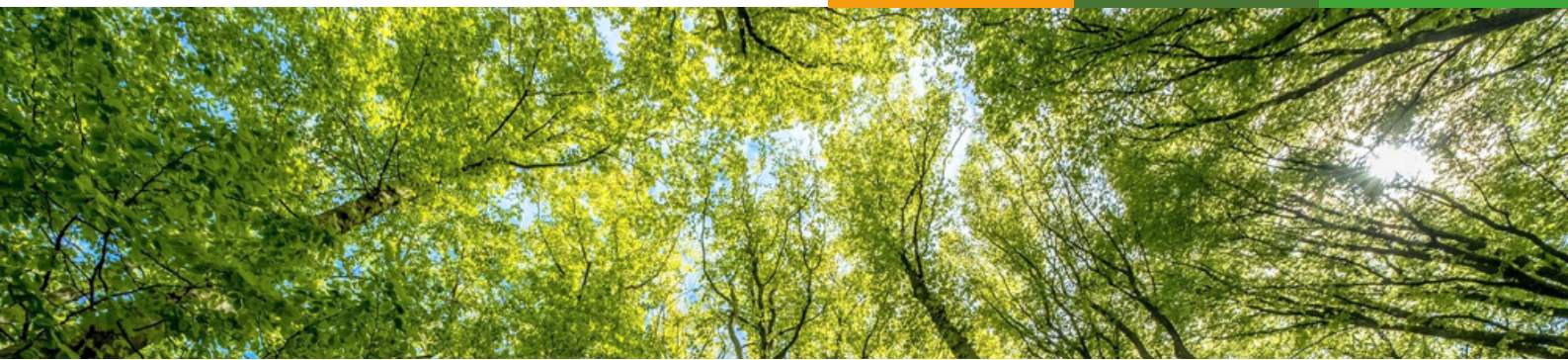
11 BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

13 KLIMA-
INDSATS

15 LIVET
PÅ LAND

Trafiksikkerhed

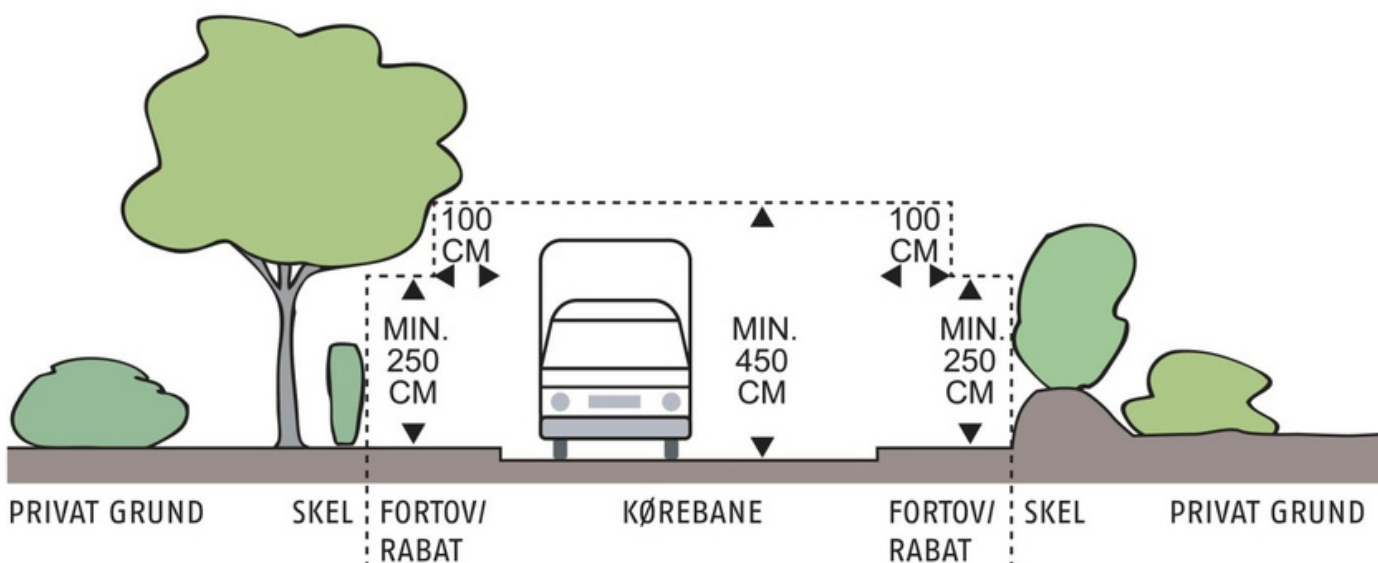
Træer og trafiksikkerhed har haft en kompleks sameksistens lige siden vejnettets tilblivelse (afsnit 3.1). Kører man af vejen, kan man køre ind i et vejtræ, og træet kan dermed anses som farligt. Det samme gælder dog alle faste genstande langs vore veje. I mange tilfælde kan vejtræer også bruges til at holde folk på vejen ved at udgøre ledelinjer i trafikken langs vejene eller markere vejens stop og skarpe sving. I rabatter kan vejtræerne også være med til at sikre opdelingen af bløde og hårde trafikanter – eksempelvis mellem fortov og veje eller cykelstier og veje.

DE JURIDISKE RAMMER

Træerne i driftsplanen er ikke underlagt en specifik og entydig lovgivning for vejtræer, men kan i kraft af deres placering og sundhed komme i kontakt med forskellig lovgivning.

Træer og vejdrift

Vejtræer langs veje og stier, er oftest placeret på vejmatrixen og dermed omfattet Vejloven og de gældende krav fra den kommunale vejbestyrelse til fritrumsprofil over vejarealet - se illustration nedenfor.

Frederikshavn Kommunes krav til fritrumsprofil over vejanlæg

Fældning og beskæring

Vejtræer må kun beskæres og fældes af den, som har ansvaret for træerne. Det kan være kommunen, vejlauget eller dig selv. Hvis du beskærer eller fælder andres vejtræer, kan man få en bøde, da det ifølge loven er selvtægt. Du kan også blive dømt til at betale erstatning af træerne.

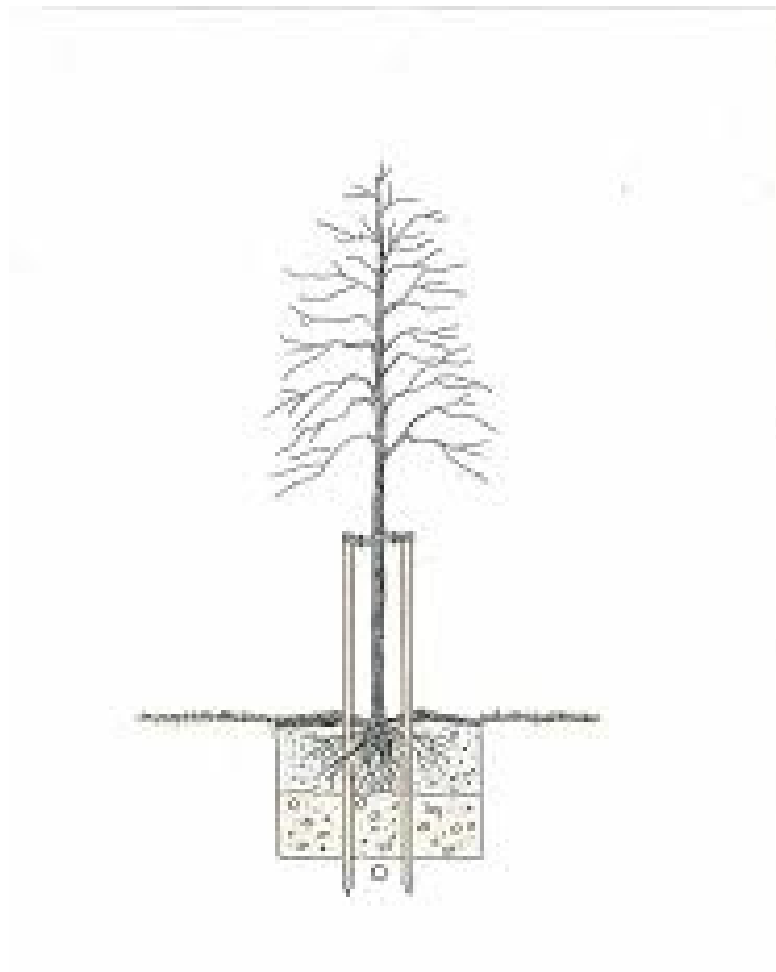
Rødder, gene og skygge

Træer vokser. Det samme gør deres grene og rødder. Når træerne har plads i en park eller andet område udgør det sjældent et problem. Men i nogle tilfælde, hvor træerne er nabo til private matrikler, kan der opstå uenigheder om træernes funktion og værdi, afhængigt af hvordan man er påvirket.

Det bærende naboretlige princip er, at en grundejer skal holde sine bygninger, anlæg og beplantning inde på egen grund, og at der ikke må skabes en situation, hvor der sker permanent overskridelse af naboskel. Det vil sige, at Frederikshavn Kommune i forbindelse med drift- og planlægning af træerne sørger for, at grene og rødder ikke permanent overskrider skel og generer naboer.

Træernes sundhed

Frederikshavn Kommune har ansvaret for, at vej- og bytræer ikke udgør en risiko for trafikanter eller besøgene i parker og på pladser. Det betyder, at der skal føres tilsyn med eventuelle risikotræer, og at risikotræer fældes eller beskæres for at fjerne faren. I modsat fald kan kommunen gøres erstatningspligtig.

RETNINGSLINJER FOR DRIFT- OG VEDLIGEHOOLD AF VEJ- OG BYTRÆER

Målsætninger for driften

Målsætningerne beskriver de overordnede mål for arbejdet med de kommunale vej- og bytræer i Frederikshavn Kommune. Målsætningerne danner grundlag den daglige drift og vedligehold af træerne samt de fremadrettede beslutninger omkring f.eks. større plantninger, fældninger mv.

Træerne som en sund, grøn og attraktiv ressource

Målsætningen for by- og vejtræerne er, at de kommunale træer fremover skal:

- bidrage til det grønne miljøer i byerne
- styrke rammerne omkring grønne og bæredygtige byer
- understøtte biodiversiteten ved blandt andet at plante hjemmehørende træarter
- bidrage til ledelinjer og øget trafiksikkerhed, hvor det er relevant.

Træer kræver tid og regelmæssig pleje for at vokse til, og skal således forvaltes ud fra en længere tidshorisont end de fleste andre driftsopgaver påkræver. Vi vil i denne driftsplanperiode arbejde for at opnå sunde og pæne træer på de rigtige steder, fremfor mange uplejede træer. Derfor skal træerne enkelte steder kunne udpeges som "særligt bevaringsværdige" (se bilag 3) og andre steder udfases.

Sunde og sikre træer gennem faglighed

Forvaltningen af kommunens træer skal have fokus på hele arbejdsgangen fra planlægning til plantning og den efterfølgende pleje. Dette skal ske ved at sikre, at de fornødne data, de rette faglige kompetencer og faglige dialog er til stede på arbejdspladsen.

Udvikling gennem nyeste viden

Målet er løbende at bringe den nyeste digitale såvel som praktiske viden i spil ved afprøvning af nye metoder og teknikker til forbedring af træernes forhold.

Økonomi

Den årlige vedligehold af til kommunens vejtræer har en nuværende ramme på 550.000 kr. der dækker alt drift og vedligehold (beskæring, pleje og nyetablering). Dertil kan støde andre udgiftsposter afhængigt af antallet af udskiftninger, skader, sygdomstilfælde, gravearbejder langs vejene, henvendelser eller eventuelle tillægsbevillinger.

Budgetrammen er prioriteret jf. nedenstående ramme for drift og vedligehold af byens træer. Med prioriteringen sikres det, at:

- træerne tilses og beskæres efter behov, og som minimum hvert 3. år. Se bilag 4.
- der afsættes midler til foryngelse af træressourcen ud fra en 120-140-årig livscyklus med 30 træer årligt.
- at der afsættes midler til at håndtere opgaven med risikotræer.

Der kan opstå opgaver inden for området hele året, men størstedelen af aktiviteterne udføres fra sensommer og henover vinteren til foråret (se i øvrigt afsnit 5.3 nedenfor).

BUDGET BY- OG VEJTRÆER 2023

Budget i DKK		Beløb	
Tilsyn, beskæring og pleje (vejtræer)		300.000	
Nyetablering/udskiftning (ca. 20-30 træer) vejtræer		85.000	
Tilsyn, beskæring og pleje (bytræer)		95.000	
Nyetablering/udskiftning (ca. 10 træer) vejtræer		30.000	
Risikotræer		40.000	
Total		550.000	
Budget fordelt på art		Beløb	Antal
	Mandetimer inkl. Varebil	361.250	850
	Maskintimer (rendegraver o.l.)	90.625	125
	Materialer (træer, lift etc.)	98.125	
Total		550.000	

Drift og pleje af træerne

Herunder beskrives de overordnede driftsmæssige og administrative retningslinjer for de vigtigste opgaver ift. med drift- og vedligehold af by- og vejtræerne. Beskrivelsen dækker de opgaveområder, der er relevante for medarbejdere, borgere og entreprenører og anlægssfirmaer, der arbejder på offentlige arealer og veje.

ÅRSHJUL

	Vinter		Forår			Sommer			Efterår			Vinter
	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Plantning												
Beskæring												
Fældning												
Vurdering af risikotræer												
Vanding												
Tilsyn												

Bedste tidspunkt

Kan lade sig gøre

Træartsvalget

- Træartsvalget ved nyplantning skal tage udgangspunkt i de generelle levebetingelser for træer i den geografiske region, såsom jordbund, vind og salttolerance etc.
- Der skal tages højde for træets kommende fysiske udvikling, og at der er plads til denne på stedet.
- Behovet for vanding skal undgås eller reduceres, da det er bekosteligt. Det kan eksempelvis ske ved at plante i efteråret, skabe et godt plantebed og anvende mindre træer.
- Frederikshavn Kommune ønsker at understøtte biodiversiteten ved at øge andelen af hjemmehørende træarter (ex. eg og lind).
- Frederikshavn Kommune ønsker at reducere den negative polleneffekt ved at undgå plantning af allergifremkaldende arter som birk.

Etablering og indledende pleje

- Et vejtræ bør som udgangspunkt have et muldbed med udstrækning på ca. 15 m² og 60 cm. i dybden.
- Bredden af muldbedet bør være minimum 2,5 meter.
- Ved anlæg af plantehullet bør det sikres, at der findes en drænende underbund under vækstmediet og at dette er løsnet og fri for f.eks. store sten og støberester. Hvis det ikke er tilfældet graves/løsnes der ned til ca. 1,5 meter.
- Under træerne kan der være bunddækkende buske, stauder eller græs. Det sidste anbefales ikke før træet er veletableret.
- Plantehullet bør forsøges beskyttet mod forurening af salt fra fortov og vej.
- Opbygningspleje skal ske i de første 0-5 år inklusiv den nødvendige vanding.

Beskæring

- Beskæring af de kommunale by- og vejtræer udføres af Center for Ejendomme, Park og Vej, og foretages som udgangspunkt ud fra retningslinjerne i "Beskæring af træer" (Dansk Træplejeforening, 4. udgave 2010) suppleret med praktisk erfaring og viden opnået igennem kurser.
- Der udarbejdes en rullende beskæringsplan jf. afsnit 5.2, hvor alle træer indgår med en 3-årig frekvens og beskæringsbehov. Planen sikrer, at alle træer efterses. Der føres sideløbende kontrol med risikotræer.

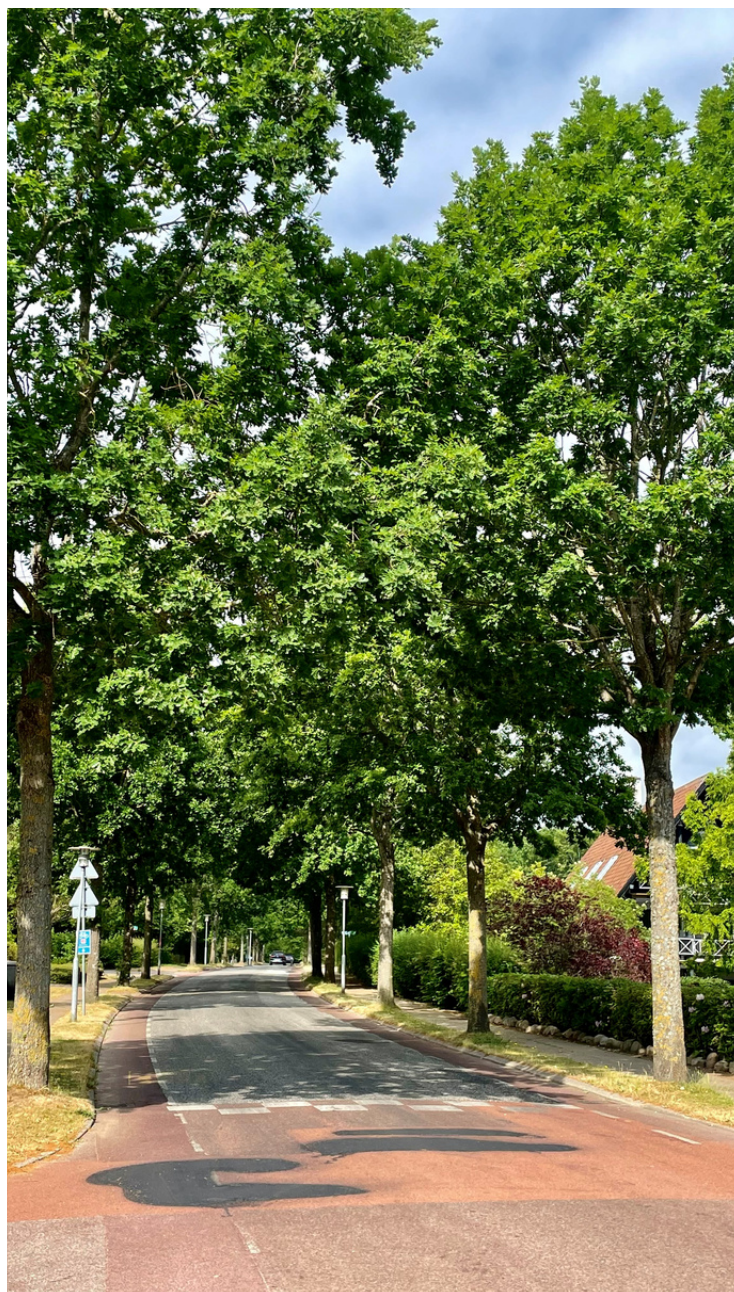
Fældning

- By- og vejtræer kan blive svækkede pga. af skader (påkørsel, saltning o.l.), fysisk stres (tørke/vand) eller af naturlig alder. Sådanne træer udskiftes eller fældes inden de bliver et risikoelement. Erstatning med nye vurderes i de konkrete tilfælde.
- Fældning af kommunale træer udføres af Center for Ejendomme, Park og Vej eller entreprenør efter anvisning.
- Fældning kan foretages hele året, såfremt det er nødvendigt, men foretages hovedsageligt i vinterperioden (jf. figur i afsnit 5.3) af hensyn til dyrelivet.
- Fældning af træer må ikke foretages, hvor fuglereeder er i brug (fugle på æg)
- Det er forbudt at fælde hule træer og træer med spættehuller i perioden fra 1. november til 31. august af hensyn til flagermus.

Håndtering af risikotræer

Risikotræer defineres som træer placeret langs veje og offentlige stier, hvor der er enten akut eller potentiel fare for nedfald af grene eller hvor hele træet risikerer at vælte. Årsagerne er primært råd, svamp, jordbund eller skader på træet, der gør det ustabil.

Træer med akutte symptomer fældes altid hurtigst muligt efter at risikoen er konstateret. Om nødvendigt opsættes afspærring indtil arbejdet kan udføres. Træer med potentiel risiko registreres. Ved registreringen noteres behovet for tilsyn og efterfølgende, hvornår dette senest er udført.

Gravearbejder ved vejtræer

Såfremt et planlagt gravearbejde forventes at påvirke kommunale vejtræer, skal der rettes henvendelse til Center for Ejendomme, Park og Vej på parkogvej@frederikshavn.dk eller tlf. 98455000. Center for Ejendomme, Park og Vej bistår altid gerne med rådgivning og indgår i en dialog omkring hensigtsmæssige løsninger.

Center for Ejendomme, Park og Vej deltager altid med grøn fagperson ved indledende koordinerende bygge/vejmøder angående graveaktiviteter i de tilfælde, hvor der er beplantning på vejstrækningen.

Følgende retningslinjer gælder, når der udføres gravearbejder ved og omkring kommunale træer (som ikke skal udskiftes):

- Inden opstart af arbejdet gøres der status over træerne og vurderes i hvilket omfang der er risiko for beskadigelse. Eksempelvis om der skal graves inden for drypzonen + 1 meter.
- Såfremt opgaven og arbejdsområdet er af en sådan karakter, at skader på stammer må forventes, skal der opsættes beskyttende afskærmning.
- Hvor intet andet er muligt, kan der aftales plantning af erstatningstræ(er). Udgift til dette afholdes af bygherre.
- Intet oplag af materialer på bar jord inden for træets rodzone, da dette komprimerer jorden.
- Træernes rødder må ikke beskæres inden for drypzonen uden at dette er aftalt med Center for Park og Vej.

Derudover accepterer entreprenør via gravetilladelse at overholde Dansk Standards forholdsregler vedrørende ledningsarbejder. Frederikshavn Kommune kan ydermere angive specielle forholdsregler, som supplement til betingelserne i gravetilladelsen.

Mangel på overholdelse af disse forholdsregler kan føre til, at entreprenører gøres ansvarlig for eventuelle omkostninger til pleje og drift eller udskiftning af træerne efterfølgende.

Bevaringsværdige træer

Nogle træer bidrager i særlig grad til områdets karakter og æstetik. Andre steder udgør træer en særlig historisk, æstetisk eller lokal værdi. Sådanne træer kan efter en nærmere vurdering indgå i kommunens liste over bevaringsværdige træer i bilag 3.

Såfremt et træ på listen ønskes fjernet, eller beskåret på en måde der væsentligt ændrer dets fremtoning, vil ønsket blive fremlagt for Teknisk Udvalg til afgørelse. Øvrige træer vurderes af den driftsansvarlige.

Derudover vil der blive gjort en ekstra indsats for at beskytte bevaringsværdige træer mod skader fra grave- og byggearbejde o.l. Dette kan medføre, at der kan stilles krav til eventuelle eksterne entreprenører og grundejere om specielle forholdsregler. Center for Ejendomme, Park og Vej rådgiver i den forbindelse om forholdsregler.

Henvendelser om træer

Såfremt naboer, grundejer- eller borgerforeninger eller andre retter henvendelse vedrørende træer, behandles de ud fra de af Teknisk Udvalg godkendte retningslinjer (2011).

Henvendelsesform

Henvendelser vedrørende ønsker om fældning eller beskæring skal ske skriftligt per mail og ved brug af standardformular, som kan fås ved henvendelse til Center for Ejendomme, Park og Vej. Det sikrer, at vi har et ensartet og præcist grundlag for behandlingen af henvendelser.

Akutte henvendelser

Akutte henvendelser, hvor der er overhængende fare for personskade eller væsentlig materiel skade, behandles naturligvis løbende.

Henvendelser af større eller særlig karakter

Ved henvendelser af større karakter eller som vedrører særlige områder kan beslutningen blive overdraget til politisk behandling i Teknisk Udvalg.

Behandlingsfrister

Større henvendelser behandles samlet to gange årligt i april og september med mindre der er tale om akutte tilfælde (se afsnit herover). Henvendelser skal være modtaget senest 1. april eller 1. september for at blive behandlet. Svar meddeles skriftligt ved månedens udgang

Grundlag for afgørelser

Center for Ejendomme, Park og Vej tager stilling til henvendelserne ud fra følgende grundlag:

- En faglig vurdering af træart, alder, sundhed, placering, æstetik og funktion. Eventuelt suppleret med besigtigelse, hvor berørte grundejere kan deltage efter aftale.

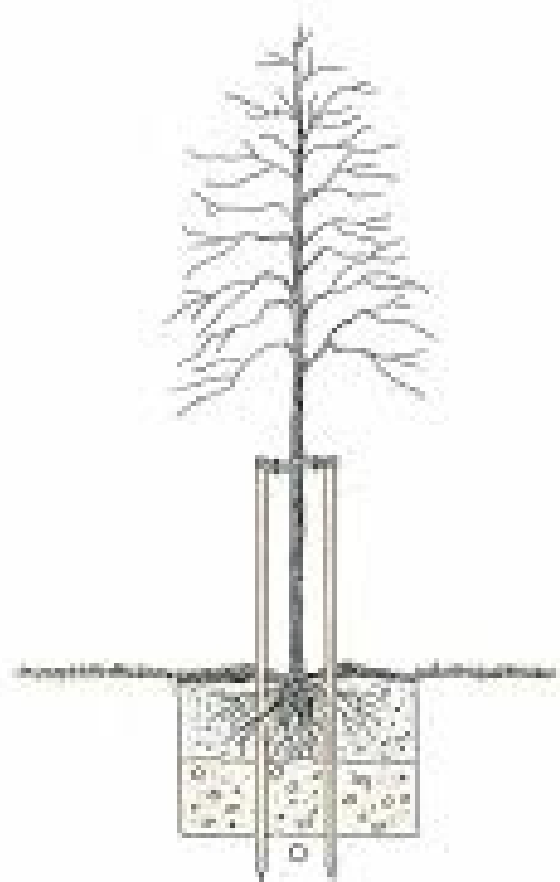
- En vurdering af genernes væsentlighed eller fare for borgeres ejendom og sikkerhed samt trafikanternes.
- Om træet er erklæret bevaringsværdigt eller er omfattet af lokalplan/byplanvedtægter.
- Om en eventuel beskæring eller fældning indgår i den normale drift af området.

Der vil ikke blive imødekommet ønske om beskæring og fældning af sunde træer, hvis årsagen alene vurderes at være:

- Manglende udsigt
- Skygge på grunden
- Nedfaldne blade, kviste og frø på hustage og i haver
- Træernes afsondring af harpiks og safter.
- Antenne- og parabolforhold (o.l. som solceller)

Selvtægt, hærværk og lignende

Hvis Center for Ejendomme, Park og Vej igennem den daglige drift konstaterer, at der er udført hærværk eller selvtægt i form af beskæring eller fældning, vil sagen blive undersøgt nærmere og der vil blive foretaget politianmeldelse og rejst erstatningskrav ifølge normen "VAT 03" (Grønt Miljø, 2003). Anmeldelse af en eventuel skadevolder forelægges Teknisk Udvalget til beslutning.

Bilag 1 - Vejtræer fordelt på antal og art

Træart (latinsk navn)	Antal	Træart (latinsk navn)	Antal
<i>Acer platanoides</i>	1342	<i>Mispelus germanica</i>	9
<i>Sorbus intermedia</i>	475	<i>Crataegus prunifolia</i> 'Spl	6
<i>Tilia platyphyllos</i>	437	<i>Malus</i> 'Royalty'	6
<i>Fraxinus excelsior</i>	206	<i>Pinus mugo</i>	6
<i>Carpinus betulus</i>	201	<i>Populus nigra</i>	6
<i>Quercus petraea</i>	195	<i>Tilia platyphylla</i>	6
<i>Tilia cordata</i>	194	<i>Betula pendula</i>	5
<i>Sorbus aucuparia</i>	157	<i>Prunus serotina</i>	5
<i>Betula pendula</i> 'Tristis'	134	<i>Sorbus intermedia</i> '	5
<i>Quercus robur</i>	126	<i>Acer campestre</i>	4
<i>Prunus avium</i>	125	<i>Ulmus glabra</i> 'Exoniensis'	4
<i>Crataegus laevigata</i> 'Pau	83	<i>Broussonetia papyrifera</i>	3
<i>Cornus mas</i>	79	<i>Ginkgo biloba</i>	3
<i>Sorbus</i> 'Dodong'	70	<i>Picea omorica</i>	3
<i>Ulmus minor</i> 'Hoersholmii'	51	<i>Populus alba</i> 'Nivea'	3
<i>Malus</i> sp.	35	<i>Acer platanoides</i> 'Fassens	2
<i>Gleditsia triacanthos</i> 'Su	32	<i>Alnus cordata</i>	2
<i>Quercus palustris</i>	31	<i>Alnus viridis</i>	2
<i>Crataegus laevigata</i>	29	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Crisp	2
<i>Crataegus crus-galli</i>	27	<i>Sorbus dodong</i>	2
<i>Acer campestre</i> 'Nanum'	25	<i>Acer platanoides</i> (udgået)	1
<i>Pyrus salicifolia</i>	25	Elm_udgået	1
<i>Sorbus commixta</i> 'Dodong'	24	<i>Laburnum anagyroides</i>	1
<i>Aesculus hippocastanum</i>	17	<i>Malus</i>	1
<i>Acer pseudoplatanus</i>	16	<i>Prunus cerasifera</i>	1
<i>Syringa vulgaris</i> 'Ludwig	16	<i>Pyrus communis</i>	1
<i>Platanus xacerifolia</i>	15	<i>Quercus petrea</i>	1
<i>Crataegus x prunifolia</i> 'S	14	<i>Salix alba</i> 'Sericea'	1
<i>Cydonia oblonga</i>	13	<i>Ulmus carpinifolia</i>	1
<i>Fagus sylvatica</i>	9		

Bilag 2 - Fredede træer

Vejnavn	Antal fredetræer	Art	Lokalplan
Tuxens Alle	Sorbus sp. Populus sp. Alnus sp. Fraxinus sp.	Ca. 24	Lokalplan SKA. 242. Bologområde Vesterby, Skagen
Sct. Laurentiivej	Sorbus sp.	16	Lokalplan SKA. 200.
Sct. Clemens Vej	Sorbus sp.	2	Centerområde 2 for Skagen Bymidte
Banehaven	Diverse	Flere	
Daphnesvej	Pronus sp.	7	
Chr. X's Vej	Fraxinus sp. Pinus sp Malus sp. Quercus sp. Betula sp.	16	Lokalplan SKA.200. Centerområde 1 for Skagen Bymidte
Viggo Hansens Plads	Carpinus sp.	2	
I alt		Ca. 67 +	

Bilag 3 - Bevaringsværdige træer og veterantræer

Bilag 4 - Beskæringscyklus

År 1	Træer	År 2	Træer	År 3	Træer
Frederikshavn (nord)	779	Sæby	1080	Frederikshavn (syd)	1543
Elling	114	Dybvad	130	Kilden	
Skagen	271	Østervrå	64	Haldbjerg	
Strandby	113	Præstbro	7		
Hulsig	23	Hørby	4		
Ålbæk	22	Voerså	3		
Kvissel	18	Syvsten	13		
	1340		1301		1543